

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО
ЗАХИСТУ УКРАЇНИ**

**С. М. ДОМБРОВСЬКА,
А. Л. ПОМАЗА-ПОНОМАРЕНКО,
Р. Т. ЛУКИША**

МОНОГРАФІЯ

**ІНСТИТУЦІОНАЛЬНА ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО
РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ
В УМОВАХ РИЗИКІВ**

Харків – 2018

УДК 351.482.22: 364.2
ББК 67.99(2)116
doi.org/10.5281/zenodo.1240722

*Монографію розглянуто та рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету цивільного захисту України
(протокол № 8 від 26 квітня 2018 р.)*

Авторський колектив: д.держ.упр., проф., заслужений працівник освіти України С. М. Домбровська (розділ 1); к.держ.упр. А. Л. Помаза-Пономаренко (розділ 2); к.держ.упр. Р. Т. Лукиша (розділ 3).

Рецензенти: д.держ.упр., доц., професор кафедри педагогіки і психології управління соціальними системами Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» В. М. Мороз; д.держ.упр., завідувач кафедри державного управління і права Київського університету культури Т. І. Биркович.

Інституціональна державна політика соціально-економічного розвитку регіонів України в умовах ризиків : монографія / С. М. Домбровська, А. Л. Помаза-Пономаренко, Р. Т. Лукиша. – Х. : НУЦЗУ, 2018. – 216 с.

У монографії вирішено актуальне науково-практичне завдання, що полягає в удосконаленні інституціональних механізмів державної політики соціально-економічного розвитку регіонів України в умовах ризиків. Систематизовано й уточнено підходи до характеристики цих ризиків і проаналізована їх природа за кордоном. Визначені сутність інституціональної державної політики соціально-економічного регіонального розвитку в контексті ризик-управління, будова її механізмів і методичний інструментарій, необхідний для оцінювання стану результативності цієї політики. Запропоновані шляхи вдосконалення інституціональної державної політики соціально-економічного розвитку регіонів на основі ризик-менеджменту.

Табл. 7. Іл. 8. Формул 5. Бібліогр. 253 назв.

© С. М. Домбровська,
© А. Л. Помаза-Пономаренко,
© Р. Т. Лукиша
© НУЦЗУ, 2018

ВСТУП

У сучасних умовах відновився інтерес у галузі фундаментальної та прикладної науки «Державне управління», зокрема до проблем інституціонального забезпечення сталого розвитку регіонів, у т. ч. на міжнародному рівні. Так, у межах міжнародної конференції «Ріо +20» увагу було зосереджено на проблемних питаннях активізації впливу факторів, що заважають такому розвитку, і вперше акцентовано на необхідності повсюдного впровадження інституціями управління його ризиками.

Аспекти, пов'язані з інституціональним забезпеченням сталого розвитку регіонів, визначені у відповідній Стратегії України на період до 2020 року. Проте трансформаційні процеси, які відбуваються в її зовнішньому і внутрішньому середовищі відзначаються значною ризикогенністю та сприяють посиленню диспропорцій і суперечностей у розвитку регіонів України, зокрема збільшенню їх диференціації за показниками ВРП, міграції, безробіття тощо. Крім того, складності ситуації додає недосконалість вітчизняного інституціонального (організаційно-правового) забезпечення процесу оцінювання результатів державної регіональної політики й ідентифікації ризиків і загроз соціально-економічного розвитку, а також недостатнє використання при цьому наукових підходів щодо застосування антикризового управління на регіональному рівні. З огляду на це не викликає сумнівів важливість удосконалення інституціональних механізмів формування та реалізації державної політики соціально-економічного розвитку регіонів України в умовах ризиків.

Різним науково-методологічним аспектам державного управління соціально-економічного розвитку присвячені роботи багатьох учених: Г. Атаманчука, В. Бакуменка, В. Бульби, О. Борисенко, А. Дегтяра, Л. Дідківської, В. Коврегін, О. Крюкова, М. Латиніна, С. Майстра,

В. Мороза, Н. Нижник, Г. Одінцової, Д. Плеханова, Є. Романенка, В. Садкового та ін. [5; 8; 24; 61; 63; 65; 72; 136; 147; 151]. Окремі державно-управлінські аспекти регіонального розвитку розроблялися в працях О. Васильєвої, С. Білої, Т. Биркович, З. Варналія, О. Дація, І. Дегтярьової, Ю. Івашків, В. Ковальчук, О. Коротич, Ю. Куца, О. Лебединської, А. Мерзляк, В. Малікова, Ю. Шарова та ін. [17; 18; 20; 55; 58; 73; 86; 92; 106].

Попри їх високий науковий рівень, чимало питань щодо здійснення моніторингу та комплексної оцінки можливостей і ризиків соціально-економічного розвитку регіонів на основі застосування ризик-менеджменту залишаються відкритими. Важливо при цьому, що в науковій літературі бракує досліджень комплексного інституціонального механізму державної політики соціально-економічного розвитку регіонів в умовах ризиків, що передбачає зниження або нейтралізацію взагалі негативної дії загроз такому розвитку.

Відзначимо, що залишаючись демократичною країною, соціальна держава має відзначатися наявністю певних інституціональних якостей. Вони передбачають легітимацію та зміну організаційних умов її функціонування, вчасне визначення можливих ризиків у соціально-економічній сфері, і забезпечують розвиток останньої на національному та регіональному рівнях, а також розвиток прав людини й громадянина. Розв'язання проблемних питань, пов'язаних із реалізацією цих завдань, дає змогу віднайти інтеграційний інституціональний безпековий вектор державотворчого процесу в Україні.

З огляду на це в монографії зроблена спроба системно розглянути інституціональні питання соціально-економічної безпеки регіонів, з точки зору положень науки «Публічне управління та адміністрування». При цьому авторський колектив запропонував наукові рекомендації для сучасних інституцій публічного управління України щодо забезпечення такої безпеки.

Монографія може бути використана викладачами, аспірантами, слухачами та студентами вищих навчальних закладів України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Айвазян С. Прикладная статистика: Исследование зависимостей [Электронный ресурс] / С. Айвазян, И. Енюков, Л. Мешалкин. – Режим доступа: <http://uadoc.zavantag.com/text/1222235/index-4.html>.
2. Алпеев А. С. Проблемы корректного определения термина «риск» и терминов на его основе / А. С. Алпеев // Надежность. – 2013. – № 1 (12). – С. 53–59.
3. Альгин А. П. Грани экономического кризиса / А. П. Альгин. – М. : Знание, 1991. – 64 с. – (Новое в жизни, науке, технике. Сер. «Практика хозяйствования и управления» ; № 1).
4. Антонова О. В. Середовище вироблення державної політики (теоретико-методологічні аспекти) 2005 року : автореф. дис... канд. наук з держ. упр. : 25.00.01 / О. В. Антонова ; Дніпропетр. регіон. ін-т держ. упр. Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України. – Дніпропетровськ : ДРІДУ НАДУ, 2005. – 20 с.
5. Атаманчук Г. В. Теория государственного управления : курс лекций / Г. В. Атаманчук. – 2-е изд., доп. – М. : ОМЕГА-Л, 2004. – 580 с.
6. Бабінова О. О. Взаємодія органів державного управління і місцевого самоврядування з громадськістю: теоретико-методологічний аспект : автореф. дис... канд. наук з держ. упр. : 25.00.01 / О. О. Бабінова ; Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України. – К. : НАДУ, 2006. – 21 с.
7. Бабінова О. О. Основні принципи, напрями та завдання державної регіональної політики щодо забезпечення сталого регіонального розвитку [Електронний ресурс] / О. О. Бабінова // Публічне адміністрування: теорія та практика : електр. зб. наук. пр. – 2011. – № 2 (6). – Режим доступу: [www.dbuapa.dp.ua/zbirnik/2011-02\(6\)/11boosrr.pdf](http://www.dbuapa.dp.ua/zbirnik/2011-02(6)/11boosrr.pdf).
8. Бакуменко В. Д. Застосування чинника самоорганізаційної

спроможності розвитку в теорії та практиці публічного управління / В. Д. Бакуменко, О. В. Червякова // Державне управління та місцеве самоврядування: тези X міжнар. наук. конгресу, 21–22 березня 2013 р. – Х. : Вид-во ХарPI НАДУ «Магістр». – 2013. – С. 13–14.

9. Балабанов Г. Опыт стран Западной Европы в области региональной политики и возможности его использования в Украине / Г. Балабанов // Регион: проблемы и перспективы – 1998. – № 1. – С. 69–72.

10. Балабанов И. Риск-менеджмент / И. Балабанов. – М. : Финансы и статистика, 1996. – 192 с.

11. Бардулин Е. Управление рисками в условиях чрезвычайных ситуаций / Е. Бардулин // Проблемы управления рисками в техносфере. – 2011. – № 1. – С. 25–34.

12. Бек У. Общество риска: на пути к другому модерну / У. Бек ; [Перевод с нем. В. Седелника, Н. Федоровой]. – М. : Прогресс-Традиция, 2000. – 383 с.

13. Берданова О. В. Стратегічне планування : навч. посіб. / О. В. Берданова, В. М. Вакуленко, В. В. Тертичка. – Львів : ЗУКЦ, 2008. – 138 с.

14. Бережницька У. Б. Соціально-економічна безпека : навч. посіб. / У. Б. Бережницька, О. Я. Савко, М. О. Данилюк. – Івано-Франківськ : Симфонія, 2016. – 264 с.

15. Белай С. В. Державні механізми протидії кризовим явищам соціально-економічного характеру: теорія, методологія, практика / С. В. Белай. – Х. : Національна акад. НГУ, 2015. – 349 с.

16. Белай С. В. Дослідження соціальної напруженості як передумови виникнення кризових явищ / С. В. Белай // Теорія та практика державного управління. – 2012. – Вип. 3. – С. 27–34.

17. Белай С. В. Концепція стратегії соціально-економічної безпеки регіонів України [Електронний ресурс] / С. В. Белай // Державне будівництво. – 2012. – № 2. – Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/j->

pdf/DeVu_2012_2_20.pdf.

18. Биркович Т. І. Вплив трансформаційних процесів у державі на формування принципів державного регулювання соціально-культурного розвитку / Т. І. Биркович // Інвестиції: практика та досвід, 2018. – № 3. – С. 86-89.

19. Белоусов А. В. Держава як основний суб'єкт забезпечення природно-техногенної безпеки / А. В. Белоусов // Сучасні тенденції державного управління в умовах соціально-економічного розвитку: Серія «Державне управління»: зб. наук. пр. ДонДУУ. – Т. XIV. – Вип. 276, Ч. 2. – Донецьк : ДонДУУ, 2013. – С. 67–78.

20. Біла С. О. Інституційне забезпечення соціально-економічного розвитку проблемних територій (світовий досвід) / С. О. Біла // Стратегічні пріоритети. – 2009. – № 3 (12). – С. 172–183.

21. Бондар О. П. Забезпечення економічної безпеки регіонів України / О. П. Бондар // Науковий вісник: фінанси, банки, інвестиції. – 2013. – № 4. – 94–99.

22. Боярчук Т. В. Система оцінки соціально-економічних ризиків у сфері соціального захисту населення / Т. В. Боярчук // Університетські наукові записки, 2005. – № 4 (16). – С. 392–395.

23. Бубенко П. Т. Регіональні аспекти інноваційного розвитку / П. Т. Бубенко ; НАН України. – Х. : НТУ «ХПІ», 2002. – 316 с.

24. Бульба В. Г. Соціальні функції держави : монографія / В. Г. Бульба ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Харк. регіон. ін-т держ. упр. – Х. : Вид-во Асоц. докторів наук держ. упр., 2011. – 264 с.

25. Бухвальд Е. М. Региональные институты развития и усиление роли регионов в инновационной модернизации экономики / Е. М. Бухвальд, С. П. Сазонов, А. И. Мордвинцев // Бизнес. Образование. Право : Вестник Волгоградского института бизнеса. – 2013. – № 1 (22). – С. 197–186.

26. Буянов В. Ризикологія (управління ризиками): навч. посіб. / В. Буянов, Л. Михайлов та ін. – 2003. – 157 с.

27. Буянова М. Риски развития макрорегиона: выявление и регулирование / М. Буянова. – Волгоград : Изд-во ВолГУ, 2008. – 524 с.
28. Буянова М. Управление социально-экономическим развитием региона на основе риск-менеджмента : монография [Электронный ресурс] / М. Буянова, А. Калинина. – Волгоград : Изд-во ВолГУ, 2013. – 206 с. – Режим доступа: <http://www.docme.ru/download/1197515>.
29. Бюджетний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 08.07.2010 р. № 2456-VI. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17/page3>.
30. Валевський О. Л. Державна політика в Україні: методологія аналізу, стратегія, механізми впровадження / О. Л. Валевський ; Адміністрація Президента України, Національний ін-т стратегічних досліджень. – К. : НІСД, 2001. – 242 с.
31. Варналій З. С. Державна регіональна політика України: особливості та стратегічні пріоритети : монографія / за ред. З. С. Варналія. – К. : НІСД, 2007. – 768 с.
32. Василик О. Д. Державні фінанси України : підруч. / О. Д. Василик, К. В. Павлюк. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 608 с.
33. Вахович І. М. Теоретико-методологічні засади формування та реалізації регіональної політики фінансового забезпечення сталого розвитку : автореф. ... д.е.н. : спец. 08.00.05 «Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка» / І. М. Вахович. – Одеса, 2008. – 35 с.
34. Великий енциклопедичний юридичний словник / за ред. акад. НАН України Ю. С. Шемшученка. – К. : ТОВ «Видавництво Юридична думка», 2007. – 992 с.
35. Великий тлумачний словник сучасної української мови / [уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел]. – К.; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2002. – 1440 с.
36. Верховна Рада України ухвалила Закон «Про особливий порядок місцевого самоврядування в окремих районах Донецької та Луганської

областей» [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua/news/Novyny/Povidomlennya/97810.html>.

37. Вечканов Г. С. Микроэкономика [Электронный ресурс] / Г. С. Вечканов, С.П-б : Изд. дом «Питер». – Режим доступа: <https://books.google.com.ua/books?id=YkM-X4UEAWwC&pg=SA10-PA54&lpg=SA10-PA54&dq>.

38. Виноградова Н. Еволюція науково-теоретичних підходів до визначення понять «закон», «закономірність» та «принцип» у теорії державного управління / Н. Виноградова // Актуальні проблеми державного управління : зб. наук. пр. – Дніпропетровськ : ДРІДУ НАДУ, 2008. – Вип. 1 (31). – С. 36–45.

39. Волик С. Особливості формування та реалізації державної політики розвитку населених пунктів в різних країнах світу / С. Волик // Публічне управління: теорія та практика : збірник наукових праць Асоціації докторів наук з державного управління. – Х. : Вид-во «ДокНаукДержУпр», 2012. – № 2 (10). – С. 39–41.

40. Гаврилов А. Региональная экономика и управление [Электронный ресурс] / А. Гаврилов. - М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2002. – Режим доступа: http://uchebnik-online.com/soderzhanie/textbook_57.html.

41. Гелбрейт Дж. К. Экономические теории и цели общества / пер. с англ. / Дж.К. Гелбрейт. – М. : Прогресс, 1976. – 348 с.

42. Гиденс Э. Понятие риска / Э. Гиденс // THESIS. – 1994. – №5. – С. 40–102.

43. Гирина А. Н. Методика оценки социально-экономического развития региона [Электронный ресурс] / А. Н. Гирина // Вестник ОГУ, 2013 – № 8 (157). – С. 82–87. – Режим доступа: <https://cyberleninka.ru/article/v/metodika-otsenki-sotsialno-ekonomicheskogo-razvitiya-regiona>.

44. Глуха В. В. Механізми державного регулювання розвитку депресивних регіонів в Україні : автореф. дис... канд. наук з держ. упр. :

25.00.02 / В. В. Глуха ; Нац. ун-т. цив. захисту України. – Х., 2014. – 20 с.

45. Глущенко В. В. Управление рисками. Страхование / В. В. Глущенко. – М. : ТОО НПЦ «Крылья», 1999. – 336 с.

46. Гнатенко А. І. Стратегічне планування у сфері державного управління: концептуальні підходи / А. І. Гнатенко // Державне управління та місцеве самоврядування : зб. наук. пр. – Дніпропетровськ : Вид-во ДРІДУ НАДУ, 2013. – № 3 (18). – С. 51–60.

47. Гончаренко М. В. Сутність фінансового механізму реалізації стратегії сталого розвитку території / М. В. Гончаренко // Актуальні проблеми державного управління : зб. наук. пр. – Х. : Вид-во ХарІДУ НАДУ «Магістр», 2014. – № 1 (45). – С. 59–67.

48. Гранатуров В. М. Экономический риск: сущность, методы измерения, пути снижения / В. М. Гранатуров. – М. : Дело и сервис, 2010. – 208 с.

49. Грінченко Є. Технологія довгострокового прогнозування при управлінні розвитком регіональних макроекономічних систем на основі імітаційної моделі / Є. Грінченко, М. Грінченко // Вісник Національного університету цивільного захисту України. Серія: Державне управління, 2017. – Вип. 1 (7). – С. 271–280.

50. Грибко О. В. Використання інноваційних підходів у державному управлінні / О. В. Грибко // Державне управління та місцеве самоврядування: тези X міжнар. наук. конгресу, 21–22 березня 2013 р. – Х. : Вид-во ХарІ НАДУ «Магістр». – 2013. – С. 25–27.

51. Груба Г. І. Ефективність дії сучасних механізмів державного регулювання регіонального розвитку [Електронний ресурс] / Г. І. Груба // Державне управління: удосконалення та розвиток : ел. наук. фах. вид. – 2011. – Вип. 5. – Режим доступу: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=281>.

52. Гудзинський О. Д. Ризики та економічна безпека соціально-економічних систем / О. Д. Гудзинський, С. М. Судомир // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнічного університету (економічні

науки), 2014. – № 2 (26). – С. 35–37.

53. Дем'янчук О. П. «Державна політика» та «публічна політика»: варіант перехідного періоду / О. П. Дем'янчук // Наукові записки / Національний університет «Києво-Могилянська академія». – К., 2000. – Т. 18: Політичні науки. – С. 31–36.

54. Дерев'янку О. Г. Фінансово-кредитний механізм у системі стратегічного управління / О. Г. Дерев'янку // Фінанси України. – 1998. – № 7. – С. 28–34.

55. Державне регулювання інноваційного розвитку економіки України: стратегічні пріоритети : монографія / [М. А. Латинін, С. В. Майстро, В. Ю. Бабаєв та ін.]; за заг. ред. д.держ.упр., проф. М. А. Латиніна. – Х. : Вид-во ХарРІДУ НАДУ «Магістр», 2014. – 320 с.

56. Державне управління в Україні: наукові, правові, кадрові та організаційні засади : навч. посіб. / За аг. ред. Н. Р. Нижник, В. М. Олуйка. – Львів : Вид-во Нац. ун-ту «Львівська політехніка», 2002. – 352 с.

57. Державне управління і менеджмент : навч. посіб. у таблицях і схемах / Г. С. Одінцева, Г. І. Мостовий, О. Ю. Амосов та ін. ; [за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Г. С. Одінцової]. – Х. : ХарРІДУ УАДУ, 2002. – 492 с.

58. Державне управління регіональним розвитком України : монографія / за заг. ред. В. Є. Воротіна, Я. А. Жаліла, С. Білої та ін. – К. : НІСД, 2010. – 288 с.

59. Державний класифікатор соціальних стандартів і нормативів [Електронний ресурс] : Наказ Міністерства праці та соціальної політики України від 17.06.2002 р. № 293. – Режим доступу: <http://ua-info.biz/legal/basepe/ua-xmwxwr/index.htm>.

60. Дерун Т. М. Інструменти формування і реалізації державної політики розвитку малих міст України [Електронний ресурс] / Т. М. Дерун // Державне управління: удосконалення та розвиток : електр. наук. фах. вид. 2013. – № 11. – Режим доступу: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=651>.

61. Дегтяр А. О. Методологія зіставлення модернізації та модифікації

публічного управління / А. О. Дегтяр, Р. Г. Соболев // Державне управління та місцеве самоврядування: тези X міжнар. наук. конгресу, 21–22 березня 2013 р. – Х. : Вид-во ХарPI НАДУ «Магістр». – 2013. – С. 166–167.

62. Дегтяр А. О. Статистичні методи в державному управлінні : навч. посіб. / А. О. Дегтяр, М. В. Гончаренко. – Х. : Вид-во ХарPI НАДУ «Магістр», 2007. – 156 с.

63. Дідківська Л. І. Державне регулювання економіки : навч. посіб. / Л. І. Дідківська, Л. С. Головка. – К. : Знання-Прес, 2002. – 214 с.

64. Дмитриев А. В. Введение в общую теорию конфликтов / А. В. Дмитриев, В. Н. Кудрявцев. – М. : Собрание, 1998. – 256 с.

65. Домбровська С. М. Державне управління у сфері безпеки соціально-еколого-економічних систем / С. М. Домбровська, В. В. Коврегін, А. Л. Помаза-Пономаренко. – Х. : НУЦЗУ, 2017. – 244 с.

66. Домбровська С. М. Механізми інформаційної безпеки як складові державної безпеки України / С. М. Домбровська // Державне управління науково-освітнього забезпечення підготовки конкурентоспроможних фахівців у сфері цивільного захисту : матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конф. (м. Харків, 16–17.04.2015 р.) / за заг. ред. В. П. Садкового. – Х., 2015. – С. 282–286.

67. Домбровська С. М. Проблеми та перспективи розвитку державного управління : монографія / С. М. Домбровська, О. О. Гусаров, Ю. Е. Дуднева ; УПА. – Х. : 2014. – 172 с.

68. Дударець О. С. Роль інформаційного чинника у формуванні публічної сфери / О. С. Дударець // Проблеми управління соціальним і гуманітарним розвитком : матеріали VII Регіональної наук.-практ. конф. За міжнародною участю (м. Дніпропетровськ, 29.11.2013 р.). – Дніпропетровськ, 2013. – С. 316–319.

69. Дуднева Ю. Е. Основи управлінського консультування : конспект лекцій для студентів всіх форм навчання спеціальності 8.050201 – "Менеджмент організацій" [Електронний ресурс] / Упоряд. Ю. Е. Дуднева. –

Х. : УПА, 2004. – 72 с. – Режим доступу: http://library.uipa.edu.ua/library/BD/VidannaKaf/6/1/Osnovi_Upravlinskogo_Konsultuvanna/konspekt_lekciy.htm.

70. Екологічна безпека: термінологічний словник / В. А. Андронов, А. М. Грек, І. М. Ковальчук та ін. – Х. : АПБУ, 2001. – 112 с.

71. Екологічна безпека держави: державно-управлінський вимір / В. Андронов, С. Домбровська, В. Ковальчук, О. Крюков та ін. – Х. : НУЦЗУ, 2016. – 220 с.

72. Енциклопедичний словник з державного управління / уклад. : Ю. П. Сурмін, В. Д. Бакуменко, А. М. Михненко та ін.; за ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Трощинського, Ю. П. Сурміна. – К. : НАДУ, 2010. – 820 с.

73. Енциклопедія державного управління: у 8 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; наук.-ред. колегія : Ю. В. Ковбасюк (голова) та ін. – К. : НАДУ, 2011. Т. 2 : Методологія державного управління / наук.-ред. колегія : Ю. П. Сурмін (співголова), П. І. Надолішній (співголова) та ін. – 2011. – 692 с.

74. Європейська інтеграція : навч. посіб. для студ. ВНЗ та слухачів магістр. підгот. за напрямом «Держ. упр-ня» / Кол. авт. ; за заг. ред. проф. І. А. Грицяка та Д. І. Дзвінчука. – Івано-Франківськ: Місто НВ, 2013. – 464 с.

75. Єгіозар'ян А. Г. Публічне врядування на місцевому рівні: європейський досвід / А. Г. Єгіозар'ян // Теорія та практика державного управління. – 2015. – Вип. 1 (48). – С. 238–242.

76. Жовнірчик Я. Ф. Державне регулювання розвитку регіонів України в умовах посилення міжрегіональних економічних зв'язків України [Електронний ресурс]: автореф. дис... д. наук з держ. упр. : 25.00.02 / Я. Ф. Жовнірчик ; НАН Рада по вивченню продук. сил України. – К., 2011. – 40 с. – Режим доступу: <http://mydisser.com/ru/catalog/view/386/822/7319.html>.

77. Іжа М. М. Пріоритетні напрями трансформації публічного управління в Україні в умовах соціально-економічної та політичної

модернізації / М. М. Іжа // Державне управління та місцеве самоврядування: тези X міжнар. наук. конгресу, 21–22 березня 2013 р. – Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр». – 2013. – С. 159–162.

78. Иншаков О. Экономика развития – модель хозяйства будущего / О. Иншаков // Вестник Волгоградского государственного университета. – Серия: Экономика. Экология. – 2001. – Вып. 6. – С. 7–15.

79. Калюга О. О. Стан державного регулювання фінансового ринку України / О. О. Калюга // Вісник Національного університету цивільного захисту України. Серія: Державне управління, 2017. – Вип. 1 (6). – С. 126–135.

80. Капустин Б. Г. Современность как предмет политической теории / Б. Г. Капустин. – М. : ЗИССПЭН, 1998. – 308 с.

81. Карпець С. Л. Світовий досвід управління регіональним розвитком / С. Л. Карпець // Вісник Житомирського державного технологічного університету. – 2008. – № 2 (44). – С. 252–259.

82. Качан Є. П. Регіональна економіка : підруч. [Електронний ресурс] / За ред. Є. П. Качана. – Режим доступу: <http://westudents.com.ua/glavy/83770-109-vivezennya-kaptalu-z-ukrani-rol-ofshornih-zon.html>.

83. Кирилюк А. І. Механізми державного регулювання регіонального розвитку: особливості та принципи функціонування / А. І. Кирилюк // Економіка будівництва і міського господарства. – 2012. – Том 8. – № 3. – С. 183–190.

84. Ковалюк О. М. Фінансовий механізм організації економіки України (проблеми теорії і практики) : монографія / О. М. Ковалюк. – Львів : Вид. центр Львівського НУ імені Івана Франка, 2002. – 22 с.

85. Коваль З. В. Проблематика запровадження регіональної системи інформаційно-психологічної стійкості органів державного управління та місцевого самоврядування / З. В. Коваль // Соціально-економічний розвиток регіонів та його програмування: цілі, механізми, інструменти : матеріали

щоріч. наук.-практ. конф. 31 трав. 2013 р. – Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2013. – С. 54–56.

86. Ковальчук В. Г. Державне управління соціально-економічним розвитком регіону : монографія / В. Г. Ковальчук. – Х. : Золоті сторінки, 2013. – 296 с.

87. Колесніков Б. П. Державні механізми управління ризиками розвитку інформаційного суспільства в Україні [Електронний ресурс] : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр.: 25.00.02 / Б. П. Колесніков ; Донецький держ. ун-тет упр. МОН України. — Донецьк, 2011. — Режим доступу: <http://mydisser.com/ru/catalog/view/386/822/7330.html>.

88. Конкурентоспроможність територій : наук.-практ. посіб. / А. Ткачук, В. Толкованов, С. Марковський, Н. Мікула, О. Дацко, О. Пастернак. – К. : Легальний статус, 2011. – 252 с.

89. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. – К. : Преса України, 1996. – 80 с.

90. Корженко В. В. Категорії «державний механізм управління» та «механізм державного управління»: порівняльний аналіз / В. В. Корженко, Т. М. Лозинська // Теорія та практика державного управління : зб. наук пр. – Х. : Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2008. – Вип. 2 (21). – С. 16–24.

91. Король С. М. Нормативно-правове забезпечення регіональної політики в контексті євроінтеграційних процесів / С. М. Король // Ученые записки Таврического национального университета им. В.И. Вернадского Серия «Юридические науки». – Том 25 (64). 2012. – № 1. – С. 251–257.

92. Коротич О. Б. Державне управління регіональним розвитком України : монографія / О. Б. Коротич. – Х. : Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2006. – 220 с.

93. Костіна Л. М. Механізм формування комплексної стратегії інноваційного розвитку промислових регіонів : автореф. дис... канд. наук з держ. упр. : 25.00.02 / Л. М. Костіна ; Донец. держ. ун-т. упр. – Донецьк., 2005. – 20 с.

94. Котковський В. Р. Державне регулювання економічної безпеки в Україні : автореф. дис... канд. наук з держ. упр.: 25.00.02 / В. Р. Котковський ; Гуманіт. ун-т «Запоріж. ін-т держ. та муніцип. упр.». – Запоріжжя, 2007. – 20 с.
95. Кохан А. І. Формування державної комунікативної політики – об'єктивна необхідність становлення інституту публічної політики в Україні [Електронний ресурс] / А. І. Кохан // Державне управління: теорія та практика. – 2011. – № 1. – Режим доступу: www.academy.gov.ua/ej/ej13/txts/Kohan.pdf.
96. Кравчук М. В. Теорія держави і права (опорні конспекти) : навч. посіб. / авт.-упоряд. М. В. Кравчук ; Тернопільська академія народного господарства. – К. : Атіка, 2003. – 288 с.
97. Кризовий менеджмент та принципи управління ризиками в процесі ліквідації надзвичайних ситуацій : монографія / С. О. Гур'єв, А. В. Терент'єва, П. Б. Волянський, 2008. – К. – 112 с.
98. Крюкова С. Децентралізація глазами градоначальников / С. Крюкова, А. Шаманская // Вести. Репортер. – 2015. – № 1 (65). – С. 29–31.
99. Кузнєцов А. О. Інноваційні технології в державному регулюванні соціально-економічного розвитку регіону : автореф. дис... канд. наук з держ. упр. : 25.00.02 / А. О. Кузнєцов ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Харк. регіон. ін-т держ. упр. – Х., 2006. – 20 с.
100. Куйбіда В. С. Нова державна регіональна політика в Україні / [Під заг. ред. В. С. Куйбіди]. – К. : Вид-во «Крамар», 2009. – 232 с.
101. Кутьков В. П. Маркетинговий механізми державного управління розвитком регіону : автореф. дис... к. наук з держ. упр. : 25.00.02 / В. П. Кутьков ; Нац. ун-тет. цив. захисту України. – Х., 2014. – 20 с.
102. Кучерук С. С. Механізм реалізації соціальної безпеки в Україні / С. С. Кучерук // Університетські наукові записки, 2007. – № 4 (24). – С. 438–444.
103. Кучма Л. Європейський вибір : Послання Президента України до

Верховної Ради України : Концептуальні засади економічного і соціального розвитку України на 2002–2011 рр. / Л. Кучма. – К. : Інформаційно-видавничий центр Держкомстату, 2002. – 74 с.

104. Лапченко Д. Оценка и управление экономическим риском / Д. Лапченко. – Минск : Амалфея, 2007. – 148 с.

105. Лахижа М. І. Модернізація публічної адміністрації: досвід Республіки Болгарія : монографія / М. І. Лахижа. – Полтава : ПолтНТУ, 2014. – 208 с.

106. Лебединська О. Державне регулювання розвитку регіону: проблеми та перспективи / О. Лебединська, І. Валентюк // Вісник НАДУ. – 2010. – № 3. – С. 151–156.

107. Лексин В. Государство и регионы. Теория практика государственного регулирования территориального развития [Электронный ресурс] / В. Лексин, А. Швецов. – М. : УРСС, 1997. – Режим доступа: <http://docplayer.ru/32738573-Leksin-v-n-shvecov-a-i-gosudarstvo-i-regiony-teoriya-i-praktika-gosudarstvennogo-regulirovaniya-territorialnogo-razvitiya-m-2003.html>.

108. Лукиша Р. Т. Державна політика розвитку регіонів України: особливості механізму формування та реалізації / Р. Т. Лукиша // Актуальні проблеми державного управління : зб. наук. пр. – Х. : Вид-во ХарPI НАДУ «Магістр», 2015. – № 1 (47). – С. 250–254.

109. Лукиша Р. Т. Державне управління людським капіталом як функціонал забезпечення соціального розвитку, безпеки регіонів й інтеграції / Р. Т. Лукиша, А. Л. Помаза-Пономаренко // Взаємозв'язок політики і управління: теоретичний і прикладний аспект : матеріали круг. столу (м. Дніпро, 02 червня 2017 р.). – Дніпро, 2017. – С. 138–140.

110. Лукиша Р. Т. Денотат и экспликация термина «риск» в контексте развития государственного регионального управления / Р. Т. Лукиша // East Journal of Security Studies. – № 1. – 2017. – pp. 46–55.

111. Лукиша Р. Т. Зарубіжний досвід державного управління

розвитком регіонів в умовах ризиків / Р. Т. Лукиша // Становлення сучасного українського суспільства: політичні, управлінські, економічні та правові аспекти : зб. тез Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Київ, 27 березня 2015 р.) : у 2 ч. – К. : Вид-во Центр КНУКіМ, 2015. – Ч. I. – С. 312–315.

112. Лукиша Р. Т. Заходи й інструменти державного управління ризиками регіонального розвитку в Україні / Р. Т. Лукиша // Теорія та практика державного управління : зб. наук. пр. – Х. : Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2015. – № 2 (49). – С. 117–121.

113. Лукиша Р. Т. Комплексний механізм формування та реалізації державної політики сталого розвитку регіонів в умовах ризиків / Р. Т. Лукиша // Державне управління у сфері цивільного захисту: наука, освіта, практика : матеріали Всеукр. наук.-практ. Інтернет-конф. (м. Харків, 22–23 лютого 2017 р.). – Х., 2017. – С. 205–207.

114. Лукиша Р. Т. Модернізація й інноватизація державної політики розвитку регіонів з позиції безпеки / Р. Т. Лукиша // Університетські наукові записки : часопис / Хмельниц. ун-т упр. та права. – Хмельницький : Хмельниц. ун-т упр. та права, 2015. – № 1 (53). – С. 320–327.

115. Лукиша Р. Т. Напрямки вдосконалення державної регіональної політики з позиції безпековості / Р. Т. Лукиша // Державне управління науково-освітнього забезпечення підготовки конкурентоспроможних фахівців у сфері цивільного захисту : зб. тез Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Харків, 16–17 квітня 2015 р.) / за заг. ред. В. П. Садкового. – Х., 2015. – С. 285–287.

116. Лукиша Р. Т. Напрямки вдосконалення механізмів державної політики соціально-економічного розвитку регіонів в умовах невизначеності / Р. Т. Лукиша // Вісник Національного університету цивільного захисту України (Серія: Державне управління), 2016. – Вип. 2 (5). – С. 233–237.

117. Лукиша Р. Т. Особливості державного управління соціальним розвитком і безпекою регіонів України / Р. Т. Лукиша, А. Л. Помаза-Пономаренко // Науково-практичне забезпечення розвитку та співробітництва

об'єднаних територіальних громад : Всеукр. наук.-практ. конф. (24.10.2016 – 24.11.2016). – Дніпропетровськ : ДРІ НАДУ, 2016. – С. 173–174.

118. Лукиша Р. Т. Організаційно-функціональні аспекти державного регіонального управління у сферах суспільного життя / Р. Т. Лукиша // Молодий вчений. – 2015. – № 2 (17). – С. 543–547.

119. Лукиша Р. Т. Особливості розвитку регіонів – об'єктивна передумова державної політики та безпеки / Р. Т. Лукиша // Інформаційний простір. Українські реалії: досвід трансформацій : матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Хелм, Польща, 28 листопада 2015 р.): україномовний варіант / За заг. ред. О. Є. Бухтатого, О. В. Радченка. – Хелм : Вид-во ВШМВСК, 2016. – С. 106-110.

120. Лукиша Р. Т. Особливості розвитку регіонів як об'єктивна передумова реалізації державної політики та безпеки / Р. Т. Лукиша // Наукові праці : науково-методичний журнал. – Вип. 252. – Т. 263. Державне управління. – Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2015. – С. 84–89.

121. Лукиша Р. Т. Підходи до визначення поняття та ролі ризиків у державному управлінні розвитком регіонів [Електронний ресурс] / Р. Т. Лукиша // Актуальні проблеми розвитку управлінських систем: досвід, тенденції, перспективи : зб. тез Щорічної наук.-практ. конф. (м. Харків, 25 березня 2015 р.). – Х., 2015. – Режим доступу: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/conf/2015-1/doc/2/16.pdf>.

122. Лукиша Р. Т. Практика госуправления рисками в контексте управления территориальным развитием Украины / А. Л. Помаза-Пономаренко, Р. Т. Лукиша // Актуальные проблемы пожарной безопасности, предупреждения и ликвидации чрезвычайных ситуаций : VII Междунар. науч.-практ. конф. (г. Кокшетау, 13–14 октября 2016 г.), Республика Казахстан, 2016. – С. 170–172.

123. Лукиша Р. Т. Розвиток регіонів в умовах ризиків: державно управлінські аспекти / Р. Т. Лукиша // Сучасний стан цивільного захисту України: перспективи та шляхи до Європейського простору : матеріали 17

Всеукр. наук.-практ. конф. рятувальників (м. Київ, 22-23 вересня 2015 р.). – К., 2015. – С. 312-315.

124. Лукиша Р. Т. Роль і місце організаційної, соціальної й інформаційної складових у реалізації державної регіональної політики в умовах невизначеності / Р. Т. Лукиша, А.Л. Помаза-Пономаренко, Я. О. Опанасенко // Вісник Національного університету цивільного захисту України (Серія: Державне управління), 2016. – Вип. 1 (4). – С. 203-209.

125. Лукиша Р. Т. Соціально-економічний розвиток регіонів в умовах ризиків як об'єкт державного управління / Р. Т. Лукиша // Вісник Національного університету цивільного захисту України (Серія «Державне управління»). – 2015. – № 2 (3). – С. 197-201.

126. Лукиша Р. Т. Стратегія як інструмент державного регіонального управління в умовах ризиків в Україні [Електронний ресурс] / Р. Т. Лукиша // Державне управління в Україні: історія державотворення, виклики та перспективи : зб. тез VI Міжнар. наукова Інтернет-конф. аспірантів та докторантів (м. Одеса, 22 травня 2015 р.). – Одеса : Вид-во ОРІНАДУ, 2015. – С. 113-17. – Режим доступу: <http://www.oridu.odessa.ua/?fil=33/index>.

127. Лукиша Р. Т. Структура механізму державної політики соціально-економічного розвитку регіонів в умовах ризиків / Р. Т. Лукиша // Державне управління у сфері цивільного захисту: наука, освіта, практика : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Харків, 28-29 квітня 2016 р.). – Х. : Вид-во НУЦЗУ, 2016. – С. 117-119.

128. Луценко С. М. Особливості комунікативно-інформаційної спрямованості влади в Україні / С. М. Луценко, Я. І. Цебро // Вісник Національного університету цивільного захисту України (Серія «Державне управління»). – 2014. – Вип. 2 (2). – С. 1–6.

129. Макаров Г. В. Очікувані ризики у процесі децентралізації влади в Україні. Аналітична записка / Г. В. Макаров ; НІСД, грудень, 2012. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/1021/>.

130. Малахова О. Многообразие экономических рисков и их

класифікація / О. Малахова // Труды молодых ученых ВГУ : материалы межвузовской конференции. – Воронеж : Изд-во «ВГУ», 2001. – С. 250–255.

131. Мамонова В. В. Методологія управління територіальним розвитком : монографія / В. В. Мамонова. – Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2006. – 196 с.

132. Мандибура В. О. Рівень життя населення України та проблеми реформування механізмів його регулювання / В. О. Мандибура. – К. Парламентське вид-во, 1998. – 256 с.

133. Марковський С. Конкурентоспроможність територій : практ. посіб. / А. Ткачук, В. Толкованов, Н. Мікула, С. Марковський. – К. : Легальний статус, 2011. – 252 с.

134. Матюх Е. Т. Теории «общества риска» в современной гуманитарной науке / Е. Т. Матюх // Теория и практика общественного развития. – № 7. – 2012. – С. 33–37.

135. Мельник Р. С. Категорія «публічне управління» у новій інтерпретації [Електронний ресурс] / Р. С. Мельник // Адміністративне право і процес. – 2013. – № 1 (3). – Режим доступу: <http://applaw.knu.ua/index.php/holovna/item/59-katehoriya-publichne-upravlinnya-u-noviy-interpretatsiyi-melnyk-r-s>.

136. Мельниченко О. А. Економічна безпека як складова національної безпеки / О. А. Мельниченко // Молодий вчений, 2015. – № 2 (17). – Ч. 6. – С. 1230–1233.

137. Мельниченко О. А. Підвищення рівня та якості життя населення: механізм державного регулювання : монографія / О. А. Мельниченко. – Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2008. – 232 с.

138. Мельниченко О. А. Управління структурними зрушеннями : підруч. / О. А. Мельниченко. – Х. : Оберіг, 2013. – 330 с.

139. Мельтюхова Н. М. Державне управління як єдність діяльності та відносин : монографія / Н. М. Мельтюхова. – Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2010. – 204 с.

140. Мельтюхова Н. М. Технологія державного управління : навч. посіб. / За заг. ред. Г.І. Мостового, О.Ф. Мельников. – Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2005. – 152 с.

141. Методика визначення ризиків та їх прийнятних рівнів для декларування безпеки об'єктів підвищеної небезпеки // Офіційний вісник України від 10.01.2003 р. – 2002. – № 52. – С. 233. Стаття 2420.

142. Мирна Н. В. Механізми державної регіональної політики в Україні : автореф. к. держ. упр.: 25.00.02 / Н. В. Мирна ; Харків. регіон. ін-т держ. упр. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – Х., 2011. – 20 с.

143. Мирна Н. В. Опрацювання комплексного механізму державної регіональної політики [Електронний ресурс] / Н. В. Мирна // Державне будівництво: електрон. наук. фах. вид. – 2010. – № 1. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/DeVu/2010.../09.pdf>.

144. Михайловська О. Г. Методологічні дослідження поняття «інститут громадянського суспільства» / О. Г. Михайловська // Політологічні записки, 2010. – № 2. – С. 85–101.

145. Миэринь Л. А. Основы рискологии / Л. А. Миэринь. – СПб. : С.-Петербург. гос. ун-т экономики и финансов, каф. общ. экон. теории, 1998. – 138 с.

146. Модернізація України – наш стратегічний вибір : Щорічне послання Президента України до Верховної Ради України. – К., 2011. – 416 с.

147. Мороз В. М. Інституційне середовище як об'єкт управління якістю об'єкта / В. М. Мороз // Державне управління у сфері цивільного захисту: наука, освіта, практика : матеріали Міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. (19–20 квітня 2018 р.). – Х., 2018. – С. 50–52.

148. Наврузов Ю. Регіональна політика в Україні: проблеми, принципи, перспективи / Ю. Наврузов // Управління сучасним містом. – 2001 – № 1–3 (1). – С. 41–50.

149. Наумік К. Г. Регіональна соціально-економічна політика. Статистичні методи в державному управлінні : навч. посіб. / К. Г. Наумік,

Т. О. Коваль. – Х. : Вид-во ХНЕУ, 2012. – 148 с.

150. Нижник Н. Р. Національна безпека України (методологічні аспекти, стан і тенденції розвитку) : навч. посібн. / Н. Р. Нижник, Г. П. Ситник, В. Т. Білоус [за заг. ред. П. В. Мельника, Н. Р. Нижник]. – Ірпінь, 2000. – 304 с.

151. Нижник Н. Р. Системний підхід в організації державного управління : навч. посіб. / Н. Р. Нижник, О. А. Машков ; Українська академія держ. управління при Президентові України. – К. : Вид-во УАДУ, 1998. – 159 с.

152. Никитин В. А. Проблемы становления публичной политики в Украине / В. А. Никитин // Публичная политика-2006 : сб. ст. / под ред. А. Ю. Сунгурова. – СПб. : Норма, 2006. – 32 с.

153. Ожегов С. И. Словарь русского языка: Ок. 57000 слов / Под ред. чл.-корр. АН СССР Н. Ю. Шведовой. – М. : Рус. яз., 1989. – 750 с.

154. Орлов А. И. Подходы к общей теории риска / А. И. Орлов, О. В. Пугач // Управление большими системами: сборник трудов, 2012. – 40. – С. 49–82.

155. Орлов А. И. Экономическая оценка рисков при управлении безопасностью полетов / А. И. Орлов, В. М. Рухлинский, В. Д. Шаров // Стратегическое управление и контроллинг в некоммерческих и публичных организациях: фонды, университеты, муниципалитеты, ассоциации и партнерства : материалы I Междунар. конф. / Под научн. ред. С. Л. Байдакова и С. Г. Фалько. – М. : НП «ОК», 2011. – Вып. 1. – С. 108–114.

156. Осадчук С. В. Фінансові важелі економічного розвитку територій / С. В. Осадчук // Соціально-економічний розвиток регіонів та його програмування: цілі, механізми, інструменти : матеріали щоріч. наук.-практ. конф. 31 трав. 2013 р. – Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2013. – С. 97–99.

157. Основы менеджмента [Электронный ресурс] / М. Мескон [и др.] ; пер. М. А. Майорова [и др.] ; общ. ред. и вступ. ст. Л. И. Евенко ; Академия народного хозяйства при Правительстве РФ. – М. : Дело, 1995. – 701 с. –

Режим доступа: <http://www.alleng.ru/d/manag/man117.htm>.

158. Основи економічної теорії : підруч. / О. О. Мамалуй [та ін.] ; за ред. О. О. Мамалуя. – К. : Юрінком Інтер, 2003. – 480 с.

159. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua/>.

160. Офіційний веб-сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

161. Офіційний сайт Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minregion.gov.ua/about/polozhennja-pro-ministerstvo/>.

162. Павлов В. І. Політика регіонального розвитку в умовах ринкової трансформації (теоретико-методологічні аспекти та механізми реалізації) : автореф. дис... д-ра екон. наук: 08.10.01 / В. І. Павлов ; Нац. акад. наук України, Ін-т регіон. дослідж. – Л., 2001. – 40 с.

163. Пал Л. А. Аналіз державної політики / Л. А. Пал ; пер. з англ. І. Дзюб. – К. : Основи, 1999. – 422 с.

164. Паляниця В. Конфлікти та ризики: прикладний аспект [Електронний ресурс] / В. Паляниця // Соціально-економічні проблеми і держава. – 2010. – Вип. 1 (3). – С. 94–99. – Режим доступу: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2010/10pvarpa.pdf>.

165. Панфилова Э. А. Понятие риска: многообразие подходов и определений / Э. А. Панфилова // Теория и практика общественного развития. – 2010. – № 4. – С. 30–34.

166. Парсонс Т. О структуре социального действия / Т. Парсонс. – М. : Академический проект, 2000. – 880 с.

167. Парубець Ю. Г. Адміністративно-правові засади взаємодії державних органів влади з інститутами громадянського суспільства у забезпеченні екологічних прав відносин : автореф. дис... канад. юрид. наук: 12.00.07 / Ю. Г. Парубець ; Держ. наук.-дослід. ін.-т Міністерства внутрішніх

справ України. – К., 2013. – 21 с.

168. Петров И. Демонполизация рынков в процессе обеспечения экономической безопасности макрорегиона: воспроизводственный поход [Электронный ресурс]: монография / И. Петров. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2005. – Режим доступа: <http://blog.meta.ua/~spacfit9095/posts/i4272604/>.

169. Пещеров Г. И. Государственное и муниципальное управление : учеб. пособ. / Г. И. Пещеров. – М. : Изд-во МГОУ, 2011. – 700 с.

170. Планування соціально-економічного розвитку територій України : навч. посіб. / за ред. В. М. Вакуленка, М. К. Орлатого. – К. : НАДУ, Фенікс, 2011. – 206 с.

171. Погорелов О. Інформаційний простір країни прирівнюється до надр. Може, ще не всі зрозуміли? / О. Погорелов // День, 2012. – № 46–47. – С. 18–19.

172. Помаза-Пономаренко А. Л. Державне управління відносинами землекористування (центральний і регіональний рівні) / А. Л. Помаза-Пономаренко // Молодий вчений. – 2015. – № 2 (17). – С. 196–198.

173. Помаза-Пономаренко А. Л. Механізм державного управління безпекою соціально-економічних систем / А. Л. Помаза-Пономаренко // Інвестиції: практика та досвід. – 2015. – № 6. – С. 128–131.

174. Помаза-Пономаренко А. Л. Підходи до функціонування системи державного управління регіональною безпекою [Електронний ресурс] / А. Л. Помаза-Пономаренко // Державне управління: удосконалення та розвиток. – 2015. – № 3. – Режим доступу: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=823>.

175. Помаза-Пономаренко А. Л. Публічна політика розвитку регіонів в Україні: зміст наукової проблеми / А. Л. Помаза-Пономаренко, Р. Т. Лукиша // Молодий вчений. – 2014. – № 12 (15). – С. 300–304.

176. Помаза-Пономаренко А. Л. Соціальний розвиток і безпека регіонів: державноуправлінські аспекти : монографія / А. Л. Помаза-Пономаренко. – Х. : НУЦЗУ, 2017. – 270 с.

177. Поповкін В. А. Регіонально-цілісний підхід в економіці / В. А. Поповкін. – К. : Наукова думка, 1993. – 219 с.

178. Потапова Е. В. Управление валютными рисками [Электронный ресурс] Е. В. Потапова, Е. А. Степкина. – Режим доступа: <http://www.orelgiet.ru/monah/110.ps.pdf>.

179. Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії [Електронний ресурс] : Закон України від 05.10.2000 р. № 2017-III. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2017-14>.

180. Про засади державної регіональної політики [Електронний ресурс] : Закон України від 05.02.2015 р. № 156-VIII. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/156-viii>.

181. Про затвердження Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій [Електронний ресурс] : постанова Кабінету Міністрів України від 06.02.2012 р. № 106. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/106-2012-п>.

182. Про затвердження Порядку і Методики проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації державної регіональної політики [Електронний ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України від 21.10.2015 р. № 856. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/856-2015-%D0%BF>.

183. Про основи національної безпеки України [Електронний ресурс] : Закон України від 19.06.2003 р. № 964-IV. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/964-15>.

184. Про особливий порядок місцевого самоврядування в окремих районах Донецької та Луганської областей [Електронний ресурс] : Закон України від 16.09.2014 р. № 1680-VII. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1680-18>.

185. Про території перспективного розвитку [Електронний ресурс] : Закон України від 13.01.2010 р. № 110-р. – Режим доступу:

<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/110-2010-p>.

186. Про співробітництво територіальних громад [Електронний ресурс]: Закон України від 17.06.2014 р. № 1508-VII. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T141508.html.

187. Про стимулювання розвитку регіонів [Електронний ресурс]: Закон України від 08.09.2005 р. № 2850-IV. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/anot/2850-15>.

188. Про схвалення Концепції Закону України «Про території перспективного розвитку» [Електронний ресурс]: розпорядження Кабінету Міністрів України від 03.01.2010 р. № 110-р. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/110-2010-p>.

189. Прохожев А. А. Общая теория национальной безопасности [Электронный ресурс] / А. А. Прохожев, 2005. – Режим доступа: <http://textbooks.studio/uchebnik-geopolitika/metodika-otsenki-urovnya-sotsialnogo-razvitiya.html>.

190. Публічна політика та управління: наук. розробка / авт. кол.: С. О. Телешун, О. Р. Титаренко, С. В. Ситник, С. І. Вировий. – К.: НАДУ, 2010. – 36 с.

191. Рахманин В. С. Философские парадигмы модернизации / В. С. Рахманин // Вестник ВГУ. – 2011. – № 2. Серия: Философия. – С. 74–84.

192. Регіони України у післякризовий період: ризики та перспективи розвитку: аналіт. доп. / С. О. Біла, О. В. Шевченко, В. І. Жук, М. О. Кушнір [та ін.]; за ред. С. О. Білої. – К.: НІСД, 2011. – 104 с.

193. Регіональна політика: методологія, методи, практика / М. І. Долішній [та ін.]; відп. ред. М. І. Долішній; НАН України, Ін-т регіон. дослідж. – Л.: [б.в.], 2001. – 719 с.

194. Ренн О. Три десятилетия исследования риска / О. Ренн // Вопросы анализа риска. – 1999. – № 1. – С. 80–99.

195. Розроблення публічної політики. Практичний посібник / уклад.

А. О. Чемерис. – К. : ТОВ «Софія». – 2011. – 128 с.

196. Розміщення продуктивних сил (теорія, методи, практика) / С. І. Іщук ; Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка, Європейський ун-т. – 6.вид. – К. : Видавництво Європейського університету, 2004. – 216 с.

197. Романюк С. А. Політика регіонального розвитку в Україні: сучасний стан і нові можливості : регіональні дослідження / С. А. Романюк ; Українська академія держ. управління при Президентові України, Центр досліджень адміністративної реформи. – К. : Вид-во УАДУ, 2001. – 112 с.

198. Саврас І. З. Статистичні методи в державному управлінні : навч. посіб. / І. З. Саврас. – Львів : ЛРІ НАДУ, 2010. – 132 с.

199. Савченко Н. В. Методи ідентифікації регіональних ризиків в рамках моніторингу соціально-економічного розвитку територій [Електронний ресурс] / Н. В. Савченко // Стратегії інноваційного розвитку економіки України проблеми, перспективи, ефективність: тези міжнар. наук. конференції. – Х. : Вид-во НТУ «ХПИ». – 2012. – С. 234–236.

200. Семенченко А. І. Стратегічне планування у сфері державного управління національною безпекою: автореф. дис... д-ра наук з держ. упр. : 25.00.02 / А. І. Семенченко ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – К., 2008. – 36 с.

201. Сенчагов В. Экономическая безопасность: геополитика, глобализация, самосохранение и развитие (книга четвертая) / В. Сенчагов. – М. : ЗАО «Финстатинформ», 2002. – 128 с.

202. Сергунин А. А. Международная безопасность: новые подходы и концепты / А. А. Сергунин // Политические исследования. – 2005. – № 6. – С. 126–137.

203. Симоненко В. К. Регионы Украины: проблемы развития / В. К. Симоненко. – К. : Наукова думка, 1997. – 263 с.

204. Системна криза: передумови, ризики, шляхи / Я. А. Жаліло, К. А. Кононенко, В. М. Яблонський [та ін.] ; за заг.ред. Я. А. Жаліла. – К. : НІСД, 2014. – 132 с.

205. Словник іншомовних слів / За ред. О. С. Мельничука. – К. : Головна редакція Української радянської енциклопедії, 1974. – 775 с.
206. Снігова О. Ю. Механізм державного та регіонального управління соціальною безпекою: автореф. дис... канд. екон. наук : 08.02.03 / О. Ю. Снігова ; НАН України. Ін-т економіки пром-сті. – Донецьк, 2006. – 20 с.
207. Солонина В. П. Региональная безопасность как система направленности и обеспечения устойчивого социального развития: автореф. дис... доктора соц. наук : 22.00.08 / В. П. Солонина ; ФГОУ ВПО «Южный федеральный университет». – Ростов-на-Дону, 2008. – Режим доступа: <http://www.dissercat.com/content/regionalnaya-bezopasnost-kak-sistema-napravlenosti-i-obespecheniya-ustoichivogo-sotsialnogo#ixzz3d7SEdps5>.
208. Статівка Н. В. Причини та наслідки зниження рівня життя населення в Україні [Електронний ресурс] / Н. В. Статівка, А. О. Надточій // Актуальні проблеми державного управління, 2016. – № 1. – Режим доступу: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/apdu/2016-1/doc/7/01.pdf>.
209. Столяров В. Ф. Основи формування фінансового механізму державного регулювання регіонального розвитку / В. Ф. Столяров, О. В. Шинкарюк // Збірник наукових праць. – Вип. 5. Економічні науки. – Чернівці: Книги–XXI, 2009. – С. 92–105.
210. Стрельцов В. Формування та розвиток концепції європейського врядування / В. Стрельцов // Актуальні проблеми державного управління : зб. наук. пр. – Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2009. – Вип. 1 (35). – С. 377–384.
211. Тарадуда Д. В. Застосування багатовимірної імітаційної моделі стану безпеки об'єкта як предмета управління промисловою безпекою потенційно небезпечних об'єктів [Електронний ресурс] / Д. В. Тарадуда, Р. І. Шевченко, Ю. В. Клімчук // Проблеми надзвичайних ситуацій, 2012. – Вип. 15. – Режим доступу: nuczu.edu.ua/sciencearchive/.../Taraduda,%20Shevchenko.doc.

212. Татаркин А. Экономическая безопасность региона: единство теории, методологии исследования и практики : монография / А. Татаркин [и др.]. – Екатеринбург : Изд-во Урал. ун-та, 1997. – 240 с.

213. Телешун С. Ефективне управління і публічна політика як напрям реалізації політичної влади в умовах кризи / С. Телешун // Політичний менеджмент. – 2009. – № 2. – С. 35–45.

214. Тэпман Л. Н. Риски в экономике / Под ред. В.А. Швандара. – М. : Юнити-дана, 2002. – 380 с.

215. Тертичка В. Політична наука й аналіз політики: парадигма взаємовідносин / В. Тертичка // Вісник УАДУ. – 2002. – № 2. – С. 273–282.

216. Тимошенко О. В. Державне регулювання підприємництва в умовах переходу до інноваційної економіки : автореф. дис... канд. наук з держ. упр. : 25.00.02 / О. В. Тимошенко ; Нац. ун-т. цив. захисту України. – Х., 2014. – 20 с.

217. Ткачова Н. М. Механізми державного регулювання економічної безпеки регіону : автореф. дис... д-ра наук з держ. упр. : 25.00.02 / Н. М. Ткачова ; Класич. приват. ун-т. – Запоріжжя, 2009. – 40 с.

218. Тоцький С. В. Напрями удосконалення державного регулювання економічної безпеки регіону / С. В. Тоцький // Економіка та держава. – 2013. – № 1. – С. 157–160.

219. Тоцький С. В. Удосконалення механізмів державного регулювання системи економічної безпеки регіонів України : автореф. дис... д-ра наук з держ. упр. : 25.00.02 / С. В. Тоцький ; Нац. ун-т цив. захисту України. – Х., 2015. – 20 с.

220. Труш О. О. Структурно-функціональне забезпечення територіального управління запобіганням та ліквідацією надзвичайних ситуацій (на прикладі Управління пожежної безпеки в Харківській області): автореф. дис... канд. наук з держ. упр. : 25.00.02 / О. О. Труш ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Харк. регіон. ін-т. – Х., 2003. – 19 с.

221. Тухватуллин Р. Ф. Методы оценки социально-экономического

развития реального сектора региона [Электронный ресурс] / Р. Ф. Тухватуллин // Российское предпринимательство, 2015. – Т. 16. – № 22. – Режим доступа: <https://bgscience.ru/lib/34659/>.

222. Удотова Л. С. Соціальна статистика : підруч. / Л. С. Удотова. – К. : КНЕУ, 2002. – 376 с.

223. Ульянова Е. Критерии оценки эффективности инвестиций в регион, рассмотренные в терминах риска / Е. Ульянова, Т. Толстых // Державинские чтения. – Тамбов : ТГУ, 2001. – № 1. – С. 26–31.

224. Уткин Э. Управление рисками предприятия / Э. Уткин, Д. Фролов. – М. : ТЕИС, 2003. – 247 с.

225. Участь громадськості у забезпеченні сталого розвитку територіальної громади : наук.-метод. розробка / [кол. авт. : А. Й. Серант, П. І. Шевчук, В. І. Карпук та ін.] ; за заг. ред. П. І. Шевчука, А. Й. Серанта. – К. : НАДУ, 2009. – 72 с.

226. Філософія : навч. посібник / Л. В. Губерський [и др.] ; ред. І. Ф. Надольний. – Вид. 7-ме, стереотип. – К. : Вікар, 2008. – 534 с.

227. Филлипов Л. А. Оценка риска по методу Вексицкого / Л. А. Филлипов, М. Л. Филлипов. – Барнаул : Алтайский государственный университет, 2000. – 54 с.

228. Философский энциклопедический словарь. / Е. Ф. Губский, Г. В. Кораблева, В. А. Лутченко. – М. : ИНФА, 2000. – 576 с.

229. Хашиєва Л. Трансформація завдань територіального розвитку на прикладі стратегій європейських міст / Л. Хашиєва // Державне управління та місцеве самоврядування. – 2011. – № 2 (9). – Режим доступу: [http://www.dbuara.dp.ua/vidavnictvo/2011/2011_02\(9\)/index.html](http://www.dbuara.dp.ua/vidavnictvo/2011/2011_02(9)/index.html).

230. Хачатурян Х. В. Теоретико-методологічні засади інновацій у державному управлінні [Електронний ресурс] / Х. В. Хачатурян. – Режим доступу: http://law.kyumu.edu.ua/ndgu_st27_ua.htm.

231. Цікановська Н. А. Інтерпретація понять «виклик», «небезпека», «загроза» і «ризик» у теорії фінансової безпеки / Н. А. Цікановська //

Фінансовий простір. – 2013. – № 3 (11). – С. 110–114.

232. Цілі сталого розвитку 2016-2030 [Електронний ресурс] // United Nations Ukraine. – Режим доступу: <http://www.un.org.ua/ua/tsili-rozvytku-tysiacholittia/tsili-staloho-rozvytku>.

233. Чигринська О. С. Теорія економічного аналізу : навч. посіб. / О. С. Чигринська, Т. М. Власюк. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 232 с.

234. Чумаченко Н. Проблемы региональной политики в Украине / Н. Чумаченко // Людина і політика. – 1999. – № 3. – С. 50–56.

235. Чухно І. А. Інноваційні підходи в управлінні регіональним розвитком / І. А. Чухно // Теорія та практика державного управління. – 2015. – Вип. 1 (48). – С. 165–170.

236. Шамілева Л. Л. Визначення та інтегральна оцінка соціальних ризиків у регіонах України / Л. Л. Шамілева // Демографія та соціальна економіка : Науково-економічний та суспільно-політичний журнал. – 2008. – № 1. – С. 166–176.

237. Шевченко О. Нормативно-правове забезпечення регіонального розвитку в Україні [Електронний ресурс] / О. Шевченко // Аналітичні матеріали Національного інституту стратегічних досліджень. – 2008. – № 3. – Режим доступу: <http://old.niss.gov.ua/Monitor/november08/3.htm>.

238. Шевченко О. Ризики диспропорційності економічного розвитку регіонів України та їх подолання [Електронний ресурс] / О. Шевченко, В. Жук // Аналітичні матеріали Національного інституту стратегічних досліджень. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/478>.

239. Шкуратова І. І. Державне управління розвитку аграрного сектора регіону в умовах невизначеності і ризику : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.02 / І. І. Шкуратова ; Рада по вивч. продукт. сил НАН України. – К., 2010. – 20 с.

240. Шупик І. І. Публічне управління в контексті економічної модернізації / І. І. Шупик // Державне управління та місцеве самоврядування:

тези X міжнар. наук. конгресу, 21–22 березня 2013 р. – Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр». – 2013. – С. 199–201.

241. Яковенко І. Державна фінансова підтримка регіонального розвитку: аналітичний звіт Канадський інститут урбаністики / І. Яковенко. – К. : Проект з регіонального врядування та розвитку. – Україна, 2007. – 52 с.

242. Arnstein S. A ladder of citizen participation in the USA / S. Arnstein // Journal of the Royal Town Planning Institute. – 1971. – Vol. 57. – №. 4. – pp. 176–182.

243. Burton J. Conflict: Practices in Management, Settlement and Resolution / J. Burton, F. Dukes. – N.-Y., 1990. – 156 p.

244. Darendorf R. Class and Class Conflict in Industrial Society / R. Darendorf. – Stanford, 1959. – P. 56.

245. Huntington S. The Common Defense: Strategic Programs in National Politics / S. Huntington. – Columbia University Press, 1966. – 500 p.

246. ISO 31000 – Risk management [Electronic resource]. – Access to: [http://www.iso.org/iso/home/standards/iso31000.htm?=.](http://www.iso.org/iso/home/standards/iso31000.htm?=)

247. Lukysha R. T. Improving of State Regional Policy Mechanism at Risks` Conditions [Electronic resource] / Р. Т. Лукиша // International Journal of Advanced Studies. – 2015. – № 2. – vol. 5. – pp. 36–44. – Access to: <http://journals.org/index.php/ijas/article/view/6968>.

248. Methodology for Assessing Social and Economic Performance in JESSICA : Final report, Desember 2013 [Electronic resource] // European Investment Bank. – Access to: http://www.eib.org/attachments/documents/jessica_assessing_socio_economic_performance_en.pdf.

249. Pike A. Handbook of local and regional development ; edited by A. Pike, A. Rodriguez-Pose and J. Tomaney. – Routledge : Taylor & Francis Group, London and New York, 2011. – 642 p.

250. Roxborough S. Modernization Theory Revisited. A Review Article / S. Roxborough // Comparative Studies in Society and History. – 1998. – Vol. 30. –

№ 4. – pp. 753–761.

251. Shvedun V. Peculiarities of the EU security and defense policy formation and implementation / V. Shvedun // Вісник Національного університету цивільного захисту України. Серія: Державне управління, 2017. – Вип. 1 (6). – 177–180 pp.

252. Wallerstein I. Modernization: requiescat in pace / I. Wallerstein // The uses of controversy in sociology ; Ed. L. Cosser, O. Larsen. – N.-Y., 1976. – pp. 283–316.

253. Williams A. S. Risk Management and Insurance / A. S. Williams, M. L. Smith, P. C. Young. – New York : McGraw-Hill, 1995.

Наукове видання

ДОМБРОВСЬКА Світлана Миколаївна
ПОМАЗА-ПОНОМАРЕНКО Аліна Леонідівна
ЛУКИША Роман Тарасович

ІНСТИТУЦІОНАЛЬНА ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ
В УМОВАХ РИЗИКІВ

Монографія

doi.org/10.5281/zenodo.1240722

Формат 60x84/16. Папір офсетний. Друк цифровий.

Гарнітура Times New Roman.

Підписано до друку 26.04.2018 р.

Наклад – 300 примірників. Умовн. друк. арк. – 15,5.

Надруковано в друкарні ФО-П Дуюнова Т.В.

Свідоцтво про державну реєстрацію № 2475418720 від 19.11.2014 р.

61023, м. Харків, вул. Весніна, 12, тел. (057) 717-28-80